

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
Факультет іноземної філології
Кафедра філософії мови,
порівняльного мовознавства та перекладу**

**FOREIGN PHILOLOGY
FACULTY**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Міжнародної науково-практичної
конференції
“ФІЛОСОФІЯ МОВИ ТА НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ
В ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ Й ЛІНГВІСТИЦІ”
06-07 квітня 2017 року, м. Київ**

**COLLECTION OF PAPERS
of International Scientific and Practical Conference
“LANGUAGE PHILOSOPHY AND NEW TRENDS
IN TRANSLATION AND LINGUISTIC STUDIES”
April 06-07, 2017, Kyiv**

Міністерство освіти і науки України

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. ДРАГОМАНОВА**

**Факультет іноземної філології
Кафедра філософії мови,
порівняльного мовознавства та перекладу**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Міжнародної науково-практичної конференції
“ФІЛОСОФІЯ МОВИ ТА НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ
В ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ Й ЛІНГВІСТИЦІ”**

**06-07 квітня 2017 року
м. Київ**

**April 06-07, 2017
Kyiv**

**COLLECTION OF PAPERS
of International Scientific and Practical Conference
“LANGUAGE PHILOSOPHY AND NEW TRENDS
IN TRANSLATION AND LINGUISTIC STUDIES”**

УДК 1:811]:81'25(063)

ББК 87:80/84я431

З-41

Філософія мови та нові тенденції в перекладознавстві й лінгвістиці : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. – Київ : Вид. центр НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. – 286 с.

У збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції “Філософія мови та нові тенденції в перекладознавстві й лінгвістиці” розглянуто низку актуальних питань, що стосуються теорії та методології лінгвофілософських студій, нових тенденцій в перекладознавстві та формуванні іншомовної компетенції, теорії та практики наукового, технічного та художнього перекладу, корпусної лінгвістики, мовних контактів в контексті глобалізаційних процесів та етнокультурних факторів міжкультурної комунікації, проблем когнітивної семантики та когнітивного синтаксису, а також сучасних проблем і перспектив лінгвопрагматики.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – *Леміш Н. Є.*, доктор філологічних наук, доцент.

Відповідальний секретар – *Черниченко І. С.*, магістр філології.

Члени редакційної колегії:

Матвєєва С. А. – кандидат філологічних наук, доцент.

Алексєєва О. М. – кандидат філологічних наук.

Кротенко Л. Б. – кандидат філологічних наук.

Друкується за рішенням Вченої ради факультету іноземної філології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 9 від 05.04.2017 р.)

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ЗМІСТ

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ЛІНГВОФІЛОСОФСЬКИХ СТУДІЙ / THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ISSUES OF LINGUISTIC AND PHILOSOPHICAL STUDIES	6
<i>Балабан О.</i> Філософський аспект вивчення універсалій	6
<i>Стретович Т.</i> Метафора як засіб пізнання дійсності	10
<i>Ковеня О.</i> Специфіка зіставлення дієслів з семою руху, переміщення в українській та англійській мовах	13
НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ ТА ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ / NEW TRENDS IN TRANSLATION STUDIES AND FOREIGN LANGUAGES COMPETENCE FORMATION	16
<i>Patel Ch.R., Ranpura D.S.</i> The Usefulness of Translation in Foreign Language Learning: Students' Attitude	16
<i>Ranpura D.S., Patel Ch.R.</i> The Role of Mother Tongue in English Language Teaching	23
<i>Чорний О.</i> Використання інтердисциплінарної методології в дослідженні економічної термінології	31
<i>Вигівська А.</i> Юридичні транслатеми в англійських нормативно-правових актах і судових документах	36
<i>Захарченко О.</i> Семантичний аналіз фразеологічних одиниць з компонентом “око” в англійській мові та їх еквіваленти в українській мові (на матеріалі <i>Free Dictionary by Farlex</i>)	42
<i>Галюк Л.</i> Особливості та труднощі перекладу англійських фразеологізмів	46
<i>Козиряцька О.</i> Лексичні та синтаксичні штампи у науково-технічних текстах	49
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА НАУКОВОГО, ТЕХНІЧНОГО ТА ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ / THEORETICAL AND PRACTICAL ISSUES OF SCIENTIFIC, TECHNICAL AND FICTION TRANSLATION	53
<i>DR.H.V. Patel</i> Challenges in Translating from English to Gujarati and Vice Versa	53
<i>Іваницька Н.</i> Англійські політичні неологізми в перекладацькому аспекті	60
<i>Рибалка Н., Рибалка Л.</i> Переклад казкових топонімів-оказіоналізмів у художніх творах для дітей	63
<i>Швець Г., Бондар Н.</i> Особливості перекладу ділової кореспонденції та документації	67
<i>Вайноренс І., Третьяк Л.</i> Особливості перекладу англійських юридичних термінів лексико-семантичного поля “вбивство”	71
<i>Кирилова В.</i> Відтворення майстерності М. Коцюбинського-новеліста у французьких перекладах Е. Крюби	76
<i>Сунцова О.</i> Особливості перекладу англійської терміносистеми целюлозно-паперової промисловості	80
<i>Ткаченко Т.</i> Відтворення науково-технічних термінів у сьогоденній перекладацькій практиці	84
<i>Дяченко А.</i> Англійські медичні терміни та специфіка їх перекладу	87
<i>Парафійник Т.</i> Зооніми та фітоніми в англійській та українській фразеології: лінгвокультурологічний аспект при перекладі	92
<i>Беспальчук Л.</i> Когезія як спосіб реалізації категорії зв'язності та засоби її вираження	95
<i>Волощук О.</i> Категорія заперечення в офіційно-ділових текстах	98
<i>Дідовська О.</i> Phraseological Combinations with the Numerical Component: Lexico-Semantic and Translation Aspects	103
<i>Карабут Д.</i> Особливості та прийоми перекладу рекламних текстів	106
<i>Семендяй А.</i> Специфічні особливості перекладу прислів'їв та приказок англійської мови	110

<i>Левчишина А.</i> Збереження стилістичних особливостей у перекладі різножанрових текстів	114
<i>Роєнко Л.</i> Text Coherence as a Linguistic Category	117
<i>Курнатова К.</i> Соціокультурні особливості англійських фразеологізмів і способи їх перекладу українською мовою	121
<i>Гринчук О.</i> Фразеологічні кольороніми у романі Оскара Вайльда “Портрет Доріана Грея”	125
<i>Нгобейя А.</i> Peculiarities of Comic Expressions in Literature and Translation (Based on the Novel “11/22/63” by Stephen King)	128
<i>Слівінська Ю.</i> Текстова реалізація конфлікту в оригіналі й перекладі	131
<i>Мисник Ю.</i> Особливості перекладу політичних неологізмів	136
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО І КОРПУСНА ЛІНГВІСТИКА / TRANSLATION STUDIES AND CORPUS LINGUISTICS CHALLENGES	141
<i>Giraraite J.</i> Modification of Light Verb Constructions with the Deverbal Noun <i>Laugh</i> in British, American, and Asian Englishes	141
<i>Матвєєва С.</i> Інтертекстуальність художнього твору і корпус паралельних текстів	143
<i>Каліберда О.</i> Двомовна лексикографія в перекладознавчому аспекті	146
<i>Онищук М.</i> Соціологічний підхід в перекладознавстві: напрями та перспективи досліджень	149
<i>Салко О.</i> Збереження функцій рекламних слоганів при їх перекладі	154
<i>Жиман В.</i> Мовні засоби передачі експресивності при перекладі (на матеріалі рекламних текстів)	158
<i>Береговий О.</i> Предикативність та предикативні конструкції	162
<i>Паламарчук Н.</i> Особливості перекладу політичного дискурсу	165
<i>Льчук Н.</i> Поняття “реklamний текст”	169
<i>Булгаков Р.</i> Граматична категорія темпоральності	172
<i>Василічишена Ю.</i> Збереження евфемістичного компонента при перекладі	175
МОВНІ КОНТАКТИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЕТНОКУЛЬТУРНІ ФАКТОРИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ / LANGUAGE CONTACTS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION PROCESSES, AND ETHNIC AND CULTURAL FACTORS OF INTERCULTURAL COMMUNICATION	179
<i>Приходько Г.</i> Problems and Projections of Cognitive and Ecological Linguistics	179
<i>Мізін К.</i> Вияви лінгвонаціоналізму в російській лінгвокультурології	184
<i>Вукілова В.</i> Intercultural Communication: from Ethnocentrism to Ethnorelativism	188
<i>Калько Р.</i> Стратегема як засіб тлумачення східної етномовної моделі світу	193
<i>Капранов Я.</i> Ностратична прмова як примордіальна структура	197
<i>Сорочинська І.</i> Афоризм і суміжні поняття	200
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ СЕМАНТИКИ ТА КОГНІТИВНОГО СИНТАКСИСУ / TOPICAL ISSUES OF COGNITIVE SEMANTICS AND COGNITIVE SYNTAX	206
<i>Леміш Н.</i> Specifics and Similarity of Propositional Component of <i>Cause</i> in English, Dutch, and German	206
<i>Деменчук О.</i> Семантична деривація ірраціональної лексики	209
<i>Литвинов О.</i> Семантико-синтаксичний аспект номінацій зорових знаків комунікації	213
<i>Гонта І.</i> Спільність метафоричних асоціацій у формуванні сленгової лексики англійської, української та російської мов	217
<i>Лисанець Ю.</i> Когнітивно-комунікативний потенціал еліптичних конструкцій в англійському медичному дискурсі	221
<i>Карлова В.</i> Лінгвоантропогенез як еволюція давньої художньої свідомості	225

<i>Маслова Я.</i> Предикатно-аргументний різновид пропозиційної мотивації давньоєврейських біблійних онімів	230
<i>Ясіновська О.</i> Метафоризація ГОРДИНИ у творах християнських авторів (на прикладі понятійної сфери “царство рослин”)	234
<i>Нечитайло М.</i> Поняття “пропозиція”, “речення”, “судження” у логіко-філософському дискурсі	240
<i>Небелюк Л.</i> Концептуальна метафора “politics is sport” як засіб евфемізації в американському політичному дискурсі	243
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЛІНГВОПРАГМАТИКИ / CHALLENGES AND PROSPECTIVES IN LINGUISTIC PRAGMATICS	248
<i>Алексєєва О.</i> Особливості політичного дискурсу (на матеріалі промов Д. Трампа та Г. Клінтон)	248
<i>Гладь С., Чугу С.</i> Особливості перекладу аргументативного дискурсу	253
<i>Папіш В.</i> Світлотвір Митрополита Іларіона	258
<i>Черниченко І.</i> Особливості адаптації англomовного пісенного кінотексту до потреб цільової аудиторії при перекладі українською	262
<i>Позіхайло Я.</i> Функціонування гендерних стереотипів та гендерних метафор в перекладах рекламних текстів	267
<i>Гордійчук Г.</i> Соціологічний аспект у трактуванні простору	271
<i>Бохонько К.</i> Особливості гендерного аспекту в політичному дискурсі	275
КРАЩІ ПЕРЕКЛАДИ У МЕЖАХ КОНФЕРЕНЦІЙНОГО КОНКУРСУ	281
<i>Буділовська К.</i>	282
<i>Дідович Т.</i>	283
<i>Лисак А.</i>	284
<i>Сочка М.</i>	285

АНГЛІЙСЬКІ ПОЛІТИЧНІ НЕОЛОГІЗМИ В ПЕРЕКЛАДАЦЬКОМУ АСПЕКТІ

Питання відтворення в перекладі інновацій мови оригіналу неодноразово привертало увагу як вітчизняних, так і зарубіжних мовознавців (С. Бархударов, В.І. Заботкіна, Ю.А. Зацний, В.І. Карабан, В.М. Комісаров, О.О. Селіванова, В.С.Слепович, Г.В.Терехова, М.Я. Цвілінг та ін.). Функціонування таких одиниць поза традиційним словником та нерідко з метафоричною семантикою спричиняє пошук адекватних транслятологічних дій для максимально повного і точного відтворення цієї одиниці, що наразі є *актуальним* для перекладознавчих студій.

Мета цих наукових роздумів полягає в з'ясуванні основних проблемних моментів у процесі перекладу англійських політичних неологізмів засобами української мови. При цьому вихідною точкою постає розуміння того, що основні труднощі можуть виникати через небажання перекладача зануритися в мотиваційну сферу лексичної інновації та прагматику дискурсу, що, у свою чергу, висуває нелегку дилему щодо пошуку найбільш вдалого способу перекладу (транскрипції, транслітерації, підбору аналога, калькування, описового перекладу тощо).

Виклад основного матеріалу. Епоха масової комунікації створює безпрецедентні можливості для розвитку і розповсюдження неологізмів. Доказом цієї тези може слугувати мова сучасних мас-медіа, зокрема преси. Науковці-лінгвісти стверджують, що мова американської преси майже щодня породжує неологізми, більшість з яких, щоправда, так і залишаються в статусі “неологізмів на один день” [1; 3]. Проте нерідко новостворені слова стрімко просочуються в основний словниковий фонд і претендують на щоденне використання. Згадаємо, наприклад, такі ще недавно експромтні мовні одиниці, як *sweatshop* (підприємства, на якому існує потогінна система), *troubleshooter*

(уповноважений щодо уникнення конфліктів), *darkhorse* (кандидат, неочікувано висунений на посаду під час передвиборної кампанії), *boondoggling* (займатися пустими справами), які сьогодні вже є загальноживаними. Іншими прикладами можуть бути вирази: *porkbarrel* (ще не так давно вважали сленговим, сьогодні вживають як політичний термін у значенні “годівниця”, тобто спеціальні заходи, які проводить уряд з метою завойовування популярності широких верств населення), *lameduck* (сьогодні вживають у значенні “політик, якому не всміхається вдача”).

Аналіз сучасної англійської преси доводить, що інновації в цьому жанрі є доволі продуктивними і такими, що найперше “реагують” на гострі політичні події. Так, наприклад, поява неологізму *skymarshal* завдячує періоду частій практики захоплення літаків викрадачами (*highjackers*). Хвиля насильницьких захоплень літаків у США призвела до виникнення спеціальної науки про розпізнання “профілю потенційного викрадача” (*highjackerprofiledetermination*). Відповідно з’явилося безліч нових слів і понять, пов’язаних із цією галуззю.

Неологізми *lunatic fringe* та *little old lady in tennis shoes* є зразками емоційно забарвлених експресивних фразеологічних одиниць. Вони мають той самий зміст, що і традиційний політичний термін *extremist* (екстреміст). До цієї групи можна віднести і такі одиниці, як *nuts and coons* (махрові реакціонери), *die hards* (твердолобі), *dinosaur wing* (група людей із застарілими поглядами), *hide bounds* (люди з обмеженим політичним світоглядом), *moss backs* (ультраконсерватори), *old fogies* (старі консерватори).

Розглядаючи історію політичних неологізмів, цікаво прослідкувати, наприклад, розвиток низки політичних термінів. Кількість таких термінів в американському політичному лексиконі доволі велика: окрім уже усталених слів-понять типу *political hireling* (політичний наймит), *political drudge* (роботяга), *stooge* (політична маріонетка) виникає низка нових на кшталт *wardheeler*, *wheelhorse*, *hanger-on*, *hatchetman*. На жаль, такі одиниці не знаходять відображення в сучасних двомовних перекладних словниках, що

спонукає перекладача до пошуку власних відповідників, які створюються на основі власних умовиводів.

Так, наприклад, термін *Wardheeler* має виразне презирливе забарвлення. Українською мовою цей неологізм можна було б перекласти, як “дрібний політикан, нахлібник (при керівнику)”. Термін *wheelhorse* з опертям на дефініції, які подають американські тлумачні словники, можна перекласти, як “людина, що тягне все на собі”. Відповідно терміни *drudge*, *wheelhorse* дуже близькі за значенням.

Термін *hanger-on* для перекладу видається нескладним, оскільки його зміст виводиться із слова *hang-on* (ціплятися), що спрямовує перекладача на пошук такого слова, як “підлабузник”.

Якщо звернутися до психолінгвістичного аналізу, то цікавим видається низка політичних неологізмів середини минулого століття, зокрема група слів на позначення т.зв. несправжньої влади (*strawman*, *paper tiger*, *stalking horse*, *satellite*). При цьому загальнолітературний фразеологізм **puppet government** (маріонеточний уряд) є загальновідомим, тоді як згадані неологізми можуть стати на заваді адекватному перекладу. Наприклад, політичний неологізм *strawman* (або *man of straw*) буквально означає “солом’яна людина”. Зрозуміло, що це метафора, а отже постає завдання адекватного відтворення цієї метафори українською мовою. Очевидно, вдалим можуть бути такі варіанти, як “ненадійна людина”, “солом’яне опудало”.

Проте переосмислення неологізму пішло ще далі. *Strawman* у сучасній політичній мові має значення “підставний (фіктивний) кандидат, що висувається з метою відволікання уваги виборців від іншого кандидата”. Неологізм *paper tiger* перекладається через калькування як *паперовий тигр* і вживається в значенні “безпечний противник”.

Висновки. Отже, переклад неологізмів завжди є певним викликом для перекладача, який спонукає до пошуку адекватних тактик і стратегій перекладу таких одиниць. Перекладач може калькувати “внутрішню форму” неологізму, але з великою обережністю і лише в тих випадках, коли має цілковиту

впевненість щодо адекватності отриманого перекладу. Водночас аналіз мотивованої “внутрішньої форми” є здебільшого обов’язковим кроком до відтворення політичних неологізмів. Лише за глибокого аналізу внутрішньої форми іншомовної одиниці та адаптації її до політичної культури цільової мови отриманий переклад буде адекватним до мови оригіналу.

Список використаних джерел

1. Заботкіна В.І. Нова лексика сучасної англійської мови / В.І. Заботкіна. – М. : Вища школа, 1989. – 126 с.
2. Зацний Ю.А. Інновації англійської мови ХХІ століття: Англо-український словник / Ю.А. Зацний, А.В. Янков. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 360 с.
3. Островская Ю.К. Новая общественно-политическая лексика: фрагмент анализа неологизмов – словосочетаний рубежа веков /Ю.К. Островская // Нова філологія. – Запоріжжя : ЗДУ, 2007. – № 27. – С. 242–246.
4. Янко Н.А. Перевод английских слов-неологизмов / Н.А. Янко //Теория и практика перевода.– К. : КНЛУ, 1987. – Вып. 14. – С. 120–124.
5. Янков А.В. Семантичні неологізми суспільно-політичного змісту ванглійській мові / А.В. Янков // Актуальні проблеми іноземної філології:лінгвістика та літературознавство. – К. : КНЛУ, 2008. – № 2. – С. 37–44.

**Н.С. Рибалка, к. філол. н., доцент,
Л.В. Рибалка, старший викладач
ЧНУ імені Б. Хмельницького**

ПЕРЕКЛАД КАЗКОВИХ ТОПОНІМІВ-ОКАЗІОНАЛІЗМІВ У ХУДОЖНІХ ТВОРАХ ДЛЯ ДІТЕЙ

Попит на переклад дитячої літератури, теле- та кінопродукції дедалі зростає у сучасному світі. Діти та підлітки по всьому світу читають ті ж самі